

М. В. Вуянко

Монастир сестер василіянок

МОНАСТИР СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК Монахині василіянки приїхали до м. Станіслав (нині Івано-Франківськ) у березні 1900 та взяли під своє керівництво Інститут для дівчат, який відкрило у місті Товариство пань руських. Спочатку вони оселилися на вул. Казимирівська, № 33 (нині вул. Гетьмана Мазепи, будинок не зберігся), у травні того ж року Інститут переведено у фундац. дім О. Осостовича (вул. П. Скарги, № 17, нині вул. Василіянок), який за згодою єпископ. капітули винайняло Товариство. 1901 за сприяння єпископа Андрея Шептицького настоятелькою Інституту стала василіянка А. Теодорович. Однак через непорозуміння між сестрами василіянками та Товариством пань руських Інститут для дівчат перенесено до ін. дому, керівництво від монахинь забрано, а сестри залишились у фундац. домі О. Осостовича (разом із ними – 18 учениць). Відтоді сестри почали повністю самот. життя та, згідно з побажанням О. Осостовича, відкрили при монастирі Інститут Марії (фундац. будинок залишався власністю єпископ. капітули, яка 1909 подарувала його монахиням). Сестри обладнали у будинку каплицю, а згодом добудували кілька кімнат. Від 1902 першою ігуменею монастиря була Й. Теодорович, від 1906 – М. Гуменюк. Станіслав. монастир мав дочір. дім у с. Кудринці (нині Борщів. р-ну Терноп. обл.). 1907 сестри відкрили приватні семінарійні курси (вели їх 2 р.), 1909, з дозволу мін-ва освіти, – учител. семінарію (у перший рік навч. 24 учениці). 1911 розпочато зведення нового монастир. будинку, на яке єпископ Г. Хомишин надав 250 тис. австр. крон. Проект монастир. комплексу розробили арх. І. Левинський та О. Лушпинський, які почали будівництво (1911–13), завершал. роботи здійснено під керівництвом Р. Грицака (1938). У 1912 при Станіслав. обителі відкрито новіціят. Під час 1-ї світової війни у монастирі облаштовано притулок для біженців, сиротинець для бездомних дітей і кухню для бідних (акція Амер. Червоного хреста), деякий час тут розміщувався рос. військ. шпиталь. 1902 у монастирі проживали 4 сестри, 4 кандидатки, 1907 – 7 сестер, 2 кандидатки, 1913 – 9 сестер, 8 новичок, 1925 – 25 сестер, 6 новичок, 1935 і 1945–47 – 30 сестер. 1925 ігуменею була М. Павлюк, 1929–33 – М. Полішко, після неї – Й. Філевич, останньою перед закриттям – Й. Ісопенко. Окрему настоятельку мали василіянки, які належали до Станіслав. монастиря, але тимчасово мешкали у с. Погоня (нині Тисмениц. р-ну Івано-Фр. обл.). За даними єпископа Г. Хомишина, підготовленими на вимогу органів рад. влади, монахині утримували нар. школу, г-зію, учител. семінарію, госп. школу, інтернат для дівчат тощо. У повоєнні роки жили виключно з влас. праці – станом на

лютий 1945 мали 3 га землі, яку обробляли самі. Рішенням Станіслав. облради від 3 липня 1947 сестер виселено до монастиря у с. Підмихайлівці (нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.), у 1940–50-і рр. багатьох із них викликали на допити. У серед. 1950-х рр. черниці перейшли на підпіл. становище, декілька виїхало за кордон. Останню ігуменю Й. Ісопенко заарешт. і засудж. до 10-ти р. позбавлення волі, 8 з яких вона відбула у Сибіру (РФ). Монастир. приміщення використовували для розміщення військ. шпиталю, пед. училища (на базі учител. семінарії василіянок), обл. парт. школи. Згодом у лівому крилі монастир. будівлі діяв с.-г. технікум, у правому – обл. бібліотека ім. І. Франка (від 1983). У 1992–93 тривав процес повернення монастиря василіянкам. Першою настоятелькою стала А. Сарна (сестра довоєн. часу), 1995 – Й. Овсянник. 1994–95 проведено значні ремонтно-реставрац. роботи, внутр. монастир. церкву розташовано в центрі будівлі, між двома крилами. 1994 у приміщеннях монастиря відкрито катехит.-пед. інститут.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Вуянко М. Монастирі Івано-Франківська (Станіславова). Перша половина ХХ ст. Ів.-Ф., 1998.

Бібліографічний опис:

Монастир сестер василіянок / М. В. Вуянко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-69624>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).